

Žohari i anđeli

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2013/1/6 13:25:01

Novu godinu zasigurno æe obilježiti nastavak polemike oko uloge središnje banke u Hrvatskoj, koja se osobito zaoštrila na kraju stare. Neki medijski analitièari i sveuèilišni profesori, meðu kojima su najistaknutiji Drago Jakovèeviæ i Ivan Lovrinoviæ, sve glasnije traže da središnja banka promijeni restriktivnu monetarnu politiku kakvu vodi 18 godina i stavi se u službu izlaska hrvatskoga gospodarstva iz krize. Na drugoj strani, guverner HNB-a Boris Vujèiæ optužuje kritièare da zagovaraju ideje iz prošlosti, koje su se pokazale pogrešnima, ali da usprkos tome izlaze na površinu poput žohara. Na guvernerovoj su strani i neki bankovni analitièari.

U polemiku se neizravno ukljuèio i šef Hrvatskih laburista Dragutin Lesar koji je na kraju stare godine predložio HNB-u da poène otkupljivati Vladine projektne obveznice. To znaèi da se Vlada za financiranje svojih investicija ne bi morala zaduživati iskljuèivo u inozemstvu i kod privatnih banaka, nego bi to èinila i kod HNB-a, po neusporedivo nižim kamatama. Tako bi se i HNB ukljuèio u gospodarski oporavak.

Nije poznato jesu li bankari i Lesara nazvali žoharom iz prošlosti, ali treba imati na umu da je polemika oko uloge HNB-a umjetni sukob koji u praksi monetarno suverenih zemalja, kakva je na papiru i Hrvatska, ne postoji. Poznato je, naime, da se gospodarstvo i konkurentost poduzeæa mogu poboljšati uz pomoæ barem triju protagonista. Na prvome su mjestu sama poduzeæa, koja se za bolji položaj na tržištu bore poveæavanjem kvalitete proizvoda i smanjivanjem troškova. Na drugoj razini, konkurentnosti i boljoj poslovnoj klimi pomažu vlade, svojom ekonomskom politikom, porezima i poticajima. Treæe, konkurentnosti i rastu gospodarstva pomažu središnje banke, svojom teèajnom i kamatnom politikom. Labavijom monetarnom politikom poboljšavaju financijski krvotok ekonomije, vladama pomažu putem (ne)izravnog financiranja njihovih projekata, a sistemski važnim privatnim bankama pokrivaju gubitke. Gospodarski oporavak može se lakše postiaei ako svi protagonisti rade usklaðeno.

Guverner, meðu tim, poruèio je javnosti i Vladi da iskljuèivo ona sada može poboljšavati konkurentnost, tako da jaèe reže proraèun i drži se naputaka Svjetske banke iz njezina priruènika »Doing Business«. Profesori Jakovèeviæ i Lovrinoviæ, primjerice, uopæe ne osporavaju ulogu koju imaju poduzeæa i Vlada, nego upozoravaju da se u prièu treba ukljuèiti i HNB, kao treæi faktor, te dati svoj doprinos. Guverner, naprotiv, ustrajava na tome da središnja banka treba biti iskljuèena iz prièe, pa naglašava da neæe mijenjati politiku ni popuštati pred tim pritiscima iz prošlosti.

Ako je aktivnija uloga HNB-a stvar povijesti, onda su i aktivne monetarne i fiskalne vlasti – koje zagovaraju sljedbenici J. M. Keynesa u svijetu i Hrvatskoj, a kakve danas imaju SAD, Britanija, Japan te brojne druge velike i male države – takoðer naplavine prošlosti. Meðu tim, guverner i njegovi pristaše trebali bi odgovoriti zašto ti »žohari iz prošlosti« po suvremenom svijetu, u borbi s krizom i nezaposlenosti, imaju malo bolje rezultate nego »anđeli« iz Hrvatske.

Izvor: [http://www.novelist.hr/Komentari/Kolu ... rnika/Je-li-i-Lesar-zohar](http://www.novelist.hr/Komentari/Kolu...rnika/Je-li-i-Lesar-zohar)